

Sygn. akt II Ka 455/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borek

Sędziowie: SSO Grażyna Artymiak (spr.)

SSO Grzegorz Maciejowski

Protokolant: st.sekr.sądowy Ewa Gronko

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Rzeszowie – Danuty Czarnoty

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 grudnia 2015 r.

sprawy **D. A.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 284 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie

z dnia 9 czerwca 2015 r., sygnatura akt X K 29/15

u c h y l a zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania.

SSO Grzegorz Maciejowski SSSO Andrzej Borek SSO Grażyna Artymiak

Sygn. akt II Ka 455/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 7 grudnia 2015 r.

Wyrokiem z dnia 9 czerwca 2015 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie (sygn. akt X K 29/15) uznał D. A. za winnego popełnienia występku z art. 284 § 2 kk, który polegać miał na tym, że oskarżony w okresie od 21 grudnia 2011 r. do 19 lutego 2013 r. w R. przy ul. (...) dokonał przywłaszczenia mienia powierzonego w postaci telewizora marki S. (...)`` B350 wartości 1.587zł na szkodę I. Ś..

Za tak przypisany czyn na podstawie art. 284 § 2 kk przy zastosowaniu art. 58 § 3 kk Sąd wymierzył oskarżonemu D. A. karę 4 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym, na poczet której na podstawie art. 63 § 1 kk zaliczył okres zatrzymania w dniu 12 listopada 2014 r. Nadto Sąd na podstawie art. 46 § 1 kk orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej I. Ś. kwoty 1.580 zł.

Tym samym wyrokiem rozstrzygając o kosztach sądowych na podstawie art. 627 kpk Sąd zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 210 zł.

Wyrok Sądu Rejonowego zaskarżył obrońca oskarżonego, który zarzucił:

1) obrazę przepisów prawa procesowego, mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 4, 7 kpk wynikającą z dowolnej oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie poprzez bezkrytyczne danie wiary zeznaniom pokrzywdzonej I. Ś., uznanie że jedynie jej zeznania są spójne i logiczne, stanowią prawdziwą relację z przebiegu zdarzenia zaś nieuzasadnione wyłącznie częściowe danie wiary zeznaniom świadków M. A. oraz K. W. oraz wyłącznie częściowe danie wiary wyjaśnieniom oskarżonego D. A., co doprowadziło do przyjęcia, że oskarżony w okresie od 21 grudnia 2011 r. do 19 lutego 2013 r. w R. przy ul. (...) dokonał przywłaszczenia mienia powierzonego w postaci telewizora marki S. (...)` B350 wartości 1587zł na szkodę I. Ś., podczas gdy:

a) zeznania w/w świadków są spójne, logiczne, wzajemnie się uzupełniają. Świadek K. W. posiada wiedzę na temat relacji, jakie łączyły oskarżonego z pokrzywdzoną, tym samym potwierdziła, iż oskarżony był w związku z pokrzywdzoną I. Ś., pożyczła mu ona pieniądze na zakup samochodu w kwocie 5.000 zł, świadek potwierdziła, iż w mieszkaniu oskarżonego przez kilka lat znajdował się telewizor marki S., natomiast nigdy wcześniej pokrzywdzona nie rościła sobie do niego żadnych praw. Zeznania te korespondują z zeznaniami świadka M. A.;

b) wyjaśnienia oskarżonego są logiczne, spójne w pełni przedstawiają stan faktyczny sprawy, wskazując tym samym iż z chwilą zawarcia umowy kredytu na zakup telewizora pokrzywdzona przekazała mu go do jego mieszkania (k. 15-16) bez wskazania terminu jego zwrotu, pokrzywdzona przez kilka lat od czasu przekazania telewizora nie rościła sobie do niego żadnych praw, zaś jego zamiarem nie było traktowanie go jako swojej własności oraz że oskarżony wyraził chęć oddania telewizora pokrzywdzonej;

c) na podstawie zeznań samej I. Ś. wynika, iż wyraziła ona zgodę na zakup przez nią telewizora na raty, podpisała w tym celu stosowną umowę kredytu oraz przekazała telewizor w dniu jego zakupu oskarżonemu D. A. bez wskazania terminu jego zwrotu;

d) w momencie zakupu telewizora zarówno pokrzywdzona, jak i oskarżony ustalili, że użytkownikiem telewizora będzie D. A.,

e) na podstawie zeznań I. Ś. oraz oskarżonego wynika, że spłacał on raty kredytu zaciągniętego na zakup samochodu f. (...) w łącznej wysokości 5.800zł, na co przedłożył stosowne potwierdzenie przelewów,

f) oskarżony informował pokrzywdzoną I. Ś. we wrześniu 2011 r., że odda jej telewizor;

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, a mający wpływ na jego treść polegający na przyjęciu, iż oskarżony swoim zachowaniem popełnił zarzucany mu czyn albowiem oskarżony w dniu zakupu zabrał telewizor do domu, zamontował w swoim pokoju i zaczął go użytkować, co świadczyło o tym, iż działał umyślnie z zamiarem bezpośrednim dążąc do powiększenia swojego majątku, pomimo tego iż strony wspólnie uzgodniły, że telewizor będzie znajdował się u oskarżonego a zamiarem oskarżonego nie było zatrzymanie przedmiotu przestępstwa i traktowanie go jako własnego, o czym świadczyła chęć wydania go pokrzywdzonej a ponadto pokrzywdzona nigdy wcześniej nie zastrzegła obowiązku oraz terminu jego zwrotu;

3) rażącą niewspółmierność kary do okoliczności sprawy, a w szczególności faktu, iż oskarżony podjął próbę oddania rzeczy ruchomej pokrzywdzonej natomiast nie uzyskał jej aktualnego adresu zamieszkania.

W konsekwencji Skarżący wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, lub

2) umorzenie postępowania z uwagi na znikomą społeczną szkodliwość czynu, ewentualnie

3) uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego zasługuje na akceptację, o ile wnosi on o uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do jej ponownego rozpoznania. Zważywszy na realia dowodowe niniejszej sprawy oraz wadliwość postępowania dowodowego i braki uzasadnienia wyroku, nie jest możliwe merytoryczne odniesienie się do zarzutów apelującego, a zważywszy na uchybienia w zakresie ustaleń faktycznych zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego należało uznać za przedwczesny.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że Sąd Rejonowy nie wyjaśnia dlaczego za aktem oskarżenia jako czas popełnienia przestępstwa przywłaszczenia przyjmuje okres od grudnia 2011 r. do 19 lutego 2013 r. Tymczasem ustala, że zakupu telewizora dokonano 25 listopada 2009 r. i w tym dniu telewizor został przekazany oskarżonemu, który miał spłacać raty kredytowe, nie spłacał rat, ale obiecywał, że jak zacznie zarabiać odda pieniądze pokrzywdzonej, która spłaciła całość kredytu. Sąd nie ustala daty spłaty całego kredytu. Nie czyni też żadnych ustaleń, co do treści umowy (uzgodnień między stronami) dotyczącej oddania pokrzywdzonej pieniędzy z tytułu zapłaconego kredytu.

Natomiast dalej Sąd ustala, że w marcu 2011 r. oskarżony i I. Ś. dokonali kolejnego wspólnego zakupu tym razem samochodu za kwotę 18.500zł, przy czym jak poprzednio pokrzywdzona na ten zakup bierze kredyt, który następnie spłaca, a oskarżony jedynie w dniu zakupu samochodu dopłaca kwotę 3.000 zł gotówką i bierze w użytkowanie samochód, który jest zarejestrowany na I. Ś.. Sąd nie ustala, czy istniały między stronami jakieś uzgodnienia, co do spłaty zaciągniętego kredytu. Nie ustala także związku, jaki istnieje (bądź nie istnieje) między brakiem zwrotu telewizora, a zakupem samochodu. Chodzi zwłaszcza o kwotę 3.000 zł wpłaconą gotówką przez oskarżonego.

Dalej Sąd ustala, że w czerwcu 2011 r. pokrzywdzona wezwała oskarżonego do zwrotu samochodu i telewizora, po czym ten w późniejszych miesiącach wpłacał na jej rzecz pieniądze, w łącznej wysokości 2.800 zł. Po kolejnym wezwaniu do zwrotu, w piśmie z 22 września 2011 r. adwokat reprezentujący D. A. zaproponował ugodę co do zwrotu pieniędzy za samochód. Sąd nie ustala, czy były jakieś postanowienia dotyczące zwrotu telewizora i czy propozycje ugody zaaprobowała I. Ś..

Faktem jest również, że Sąd przyjmuje, że w dniu 5 października 2011 r. w mieszkaniu D. A. w toku przeprowadzonej czynności przeszukania ujawniono telewizor, który oddano mu na przechowanie. Jednocześnie Sąd ustala, że na datę orzekania oskarżony nie zwrócił telewizora. W opisanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku ustaleniach faktycznych próżno szukać opisów zdarzeń datowanych na grudzień 2011 r. i 19 lutego 2013 r. jako dat granicznych zarzucanego oskarżonemu przywłaszczenia. W dalszej części uzasadnienia brak wyjaśnienia przyjętego takiej rozpiętości czasookresu popełnienia przywłaszczenia mienia powierzonego. Czas popełnienia tego typu czynu zabronionego – w realiach niniejszej sprawy w sytuacji, gdy oskarżony nie zaprzecza, że telewizor od dnia zakupu został zamontowany w jego mieszkaniu i cały czas znajduje się w tym mieszkaniu - jest istotny, przede wszystkim z punktu widzenia realizacji znamion strony podmiotowej, a zwłaszcza powstania zamiaru przywłaszczenia tej rzeczy.

Należy zwrócić jeszcze uwagę na kwestię, która umyka z pola widzenia Sądu Rejonowego, że w sprawie przywłaszczenia przez D. A. na szkodę I. Ś. telewizora było już prowadzone dochodzenie, które zakończyło się umorzeniem postępowania. Sąd odwołuje się do jednej z jego czynności, a mianowicie przeszukania. W katach sprawy zalega odpis postanowienia o umorzeniu dochodzenia w sprawie przywłaszczenia w okresie od czerwca 2011 r. do dnia 17 września 2011 r. pojazdu marki F. (...) oraz telewizora marki S., tj. o czyn z art. 284 § 2 kk (k. 25-26). Z jego uzasadnienia wynika, że I. Ś. weszła w posiadanie samochodu w dniu 30 września 2011 r., zatem kwestia jego spłaty przez oskarżonego mogła przestać być aktualna. Jednak nie czyni Sąd żadnych ustaleń, co strony uzgodniły z kwotą 5.800 zł zapłaconą przez oskarżonego na poczet samochodu. Jakie ostatecznie są wyniki rozliczeń między stronami. Wszak zwrot samochodu nastąpił właśnie w okresie poprzedzającym czas popełnienia zarzucanego aktem oskarżenia czynu.

Sąd zaniechał czynności zmierzającej do ustalenia miejsca zamieszkania I. Ś., po to chociażby aby wyjaśnić istotne z punktu widzenia bezprawności czynu zarzucanego oskarżonemu okoliczności.

Na marginesie zauważyć należy, iż Sąd wydany w dniu 9 czerwca 2015 r. wyrok nazwał wyrokiem zaocznym. Podczas gdy zgodnie z art. 470 § 1 kpk wyrok zaoczny wydaje się, gdy zarówno oskarżony, któremu doręczono wezwanie nie stawi się na rozprawę, jak i nie stawi się na nią jego obrońca. W realiach niniejszej sprawy oskarżony D. A. nie stawił się w terminach rozprawy, jednakże w czynnościach postępowania sądowego tak w dniu 21 maja 2015 r., jak i w dniu 9 czerwca 2015 r. uczestniczył jego obrońca. Zatem Sąd mógł prowadzić postępowanie pod nieobecność oskarżonego, jednakże wydany w tym postępowaniu wyrok nie ma charakteru wyroku zaocznego.

Mając na względzie powyżej wskazane braki w zakresie ustaleń faktycznych na podstawie art. 437 § 2 kpk, art. 449 kpk i art. 456 kpk Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok a sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie celem ponownego jej rozpoznania.

W toku ponownego rozpoznania Sąd przeprowadzi prawidłowo postępowanie dowodowe, które może ograniczyć do wyjaśnień oskarżonego (chyba że skorzysta on z prawa do odmowy złożenia wyjaśnień albo też z prawa nieuczestniczenia w rozprawie) i zeznań pokrzywdzonej I. Ś.. W szczególności istotne jest poczynienie ustaleń dotyczących wiedzy oskarżonego o spoczywających na nim obowiązkach związanych z oddaniem mu rzeczy na przechowanie i konsekwencji niezwrócenia. Dopiero uzupełnienie postępowania dowodowego, poczynienie prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o całokształt materiału dowodowego pozwoli Sądowi na ustalenie czasu, miejsca, sposobu i okoliczności popełnienia przez oskarżonego czynu polegającego na niezwróceniu I. Ś. telewizora oraz oceny czy to zachowanie jest czynem zabronionym, karygodnym, zawinionym i znamiona jakiego typu czynu zabronionego wyczerpuje. Wyciągnięte w tym zakresie wnioski Sąd zawrze w wyroku i następnie uzasadni w prawidłowo sporządzonym uzasadnieniu, o ile zajdzie potrzeba, poddania tego orzeczenia kontroli odwoławczej.

SSO Grzegorz Maciejowski SSO Andrzej Borek SSO Grażyna Artymiak